

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22015 - Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22015 - Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància
Crèdits	1,68 de presencials (42 hores) 4,32 de no presencials (108 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2 (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Inmaculada Sureda García inmaculada.sureda@uib.es	13:00h	14:00h	Dilluns	09/02/2015	29/05/2015	24. Beatriu de Pinós

Contextualització

L'assignatura Desenvolupament i educació Socioemocional en la primera Infància és una matèria necessària per entendre els processos evolutius de la dimensió emocional i dimensió social dels 0 als 6 anys i concretar propostes educatives per millorar les habilitats socioemocionals dels infants. Una part d'aquesta matèria forma part de la psicologia del desenvolupament i una segona part posa l'èmfasi en l'educació i intervenció dels aspectes socioemocionals dins un línia prioritàriament preventiva.

Aquesta assignatura es troba dins el mòdul 3 del pla d'estudis, Processos de desenvolupament i aprenentatge en el període 0-6. La seva docència es fa durant el segon semestre del 2n curs, i és de caràcter bàsic. Per aquest motiu, els continguts d'aquesta assignatura tenen a veure amb: la comprensió de les característiques evolutives dels nins i nines i la seva relació amb el procés educatiu i d'aprenentatge en el període 0-6; el coneixement dels desenvolupaments de la psicologia evolutiva de la infància en els períodes 0-3 i 3-6; la comprensió dels fonaments d'atenció primerenca; el reconeixement de la identitat de l'etapa i les seves característiques cognitives, comunicatives, socials i afectives; el saber promoure l'adquisició d'hàbits entorn de l'autonomia, la llibertat, la curiositat, l'observació, l'experimentació, la imitació, l'acceptació de normes i de límits, el joc simbòlic i heurístic; el coneixement de la dimensió pedagògica i didàctica de la interacció amb els iguals i els adults, i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual; identificar les dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives, comunicatives, socioafectives i relacionades amb l'atenció; saber informar a altres professionals especialistes per a abordar la col·laboració del centre i del mestre en l'atenció a les necessitats educatives especials que es plantegin; i adquirir recursos per a afavorir la integració educativa dels alumnes amb dificultats.

Requisits

Aquesta és una assignatura bàsica i introductòria, per aquest motiu no té cap requisit.

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22015 - Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

IMPORTANT

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria.

Competències

L'assignatura Desenvolupament i Educació Socioemocional té com a principal objectiu contribuir a l'adquisició dels coneixements necessaris perquè l'alumne/a conegui com es produeix el desenvolupament socioemocional i de quina manera podem afavorir l'esmentat desenvolupament en els infants de 0-6 anys. Aquests continguts es relacionen amb les competències que ha de desenvolupar un mestre d'educació infantil, les quals estan determinades pel pla d'estudis d'Infantil.

Específiques

- * Capacitat per reconèixer i analitzar els eixos claus del desenvolupament socio i emocional adquirint estratègies per afavorir la regulació i expressió de les emocions (17). 2.Capacitat per a desenvolupar habilitats socials que facilitin la comunicació i el diàleg i disposar d'estratègies per al treball col.laboratiu amb les famílies (23).

Genèriques

- * Capacitat per a desenvolupar un autoconcepte professional positiu i ajustat, prenent consciència de les pròpies capacitats i limitacions (1). Capacitat per a adquirir estratègies per al treball col.laboratiu desenvolupant actituds de respecte a la pluralitat de perspectives, el contrast d'opinions i el respecte a la diversitat (3). Capacitat per conèixer els fonaments de la salut física, mental i ambiental a la primera infància i valorar les seves implicacions pel disseny i orientació de contextos saludables (8)..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura aborden el coneixement i la identificació dels factors implicats en el desenvolupament social i emocional dins l'etapa infantil. El temari contempla com prevenir o millorar conductes agressives i/o poc competents socioemocionalment entre l'alumnat.

Continguts temàtics

Tema 1. Desenvolupament Emocional en la infància: Coneixement de les pròpies emocions i les dels altres

En aquest tema s'explicaran els principis, conceptes i factors que estan relacionats amb el desenvolupament emocional al llarg de l'etapa de 0-6 anys, i es posarà un especial èmfasi en un desenvolupament personal positiu i sa.

Tema 2. Desenvolupament Social : Relació amb els iguals i amb el context social

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22015 - Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

En aquest tema s'explicaran els conceptes, variables i processos implicats en el creixement social de l'infant. La relació amb adults, iguals, família, la conducta agressiva, la socialització, seran, entre altres, apartats propis d'aquest tema. S'estudiarà el pas d'una conducta socialitzadora inicialment innata cap a una conducta socialitzadora apresada.

Tema 3. Propostes educatives per desenvolupar les competències socials i emocionals

Aquest tema donarà informació de tècniques, estratègies i propostes psicopedagògiques per desenvolupar les competències socioemocionals dels nins i nines. És vol fer èmfasi en la importància d'introduir en el context escolar i familiar eines, espais i recursos que permetin treballar i millorar aquestes competències, així com afavorir les competències socioemocionals dels mateixos educadors i pares.

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial previstes en l'assignatura amb l'objectiu de poder desenvolupar i avaluar les competències concretades dins aquesta assignatura. Com a part del projecte Campus Extens, l'assignatura incorpora l'ús de la telemàtica i facilita d'aquesta manera un ensenyament flexible i àgil.

Volum de treball

A continuació es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i no presencial planificat en relació a les hores i els crèdits.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicació del professor	Grup gran (G)	La professora explicarà a classe part dels continguts dels temes; aquells que siguin més fonamentals de cara a l'adquisició de les competències i la comprensió de la matèria obligatòria.	24
Classes pràctiques	Activitat pràctica	Grup gran (G)	És obligatòria una assistència del 80% de les classes pràctiques i la seva finalitat és comprendre i assimilar els continguts donats a classe o treballats en els mòduls. La GUIA PRÀCTICA especificarà les dates de les pràctiques i finalitat de cadascuna. Per les pràctiques l'alumnat haurà de preparar prèviament, amb un treball individual o en grup (màxim 4 persones), la pràctica que es desenvoluparà dins el grup classe (lectura prèvia OBLIGATÒRIA, aclariment de continguts, recerca de material,...).L'avaluació de les pràctiques se concretarà dins la GUIA PRÀCTICA. Els treballs pràctics entregats i no aprovats faran mitja amb la resta de pràctiques. L'alumnat ha d'obtenir un mínim de 2 punts (en el total de les pràctiques) per donar per aprovades les pràctiques, en cas contrari el treball quedarà pendent per setembre.	15
Avaluació	Examen Global	Grup gran (G)	És l'examen global de l'assignatura, que es realitzarà en acabar les classes segons la data assignada, 2 de juny, a	3

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22015 - Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			les 9h o a les 16h o 14 de juliol, a les 9h o a les 16h, segons correspongui a cada grup. L'examen serà tipus test (40 preguntes amb 4 opcions de resposta). En cas que un alumne obtingui per aplicació matemàtica dels pesos dels elements d'avaluació un resultat de 5 o superior però no superi l'assignatura perquè no ha obtingut la qualificació exigida en algun dels elements validadors, la qualificació global que obtindrà serà un 4,5.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi continguts explicats per la professora	Estudiar, comprendre i assimilar els continguts més importants de l'assignatura explicats a classe per la professora, que han estat proporcionats per al estudi de l'alumne o que es troben a l'eina telemàtica Moodle. Dins el moodle s'especificarà quines són les LECTURES OBLIGATÒRIES I matèria d'examen Per una altra banda, l'estudi i treball autònom individual també s'establirà amb la recerca d'informació (artícles, blogs, vídeos, etc) en relació a la matèria i la reflexió personal oportuna en cada cas, per això utilitzarem l'eina telemàtica o blog de l'assignatura.	60
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les pràctiques	Estudiar, comprendre i assimilar els continguts de les lectures bàsiques i els vídeos treballats a classe, així com preparar exposicions a classe de temes prèviament acordats.	48

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'alumnat que no hagi assistit al 80% de les classes pràctiques no es podrà presentar a l'examen final (juny o juliol). L'alumnat haurà de presentar les activitats pràctiques proposades en la data acordada, en cas contrari, el lliurament serà el dia de l'examen de juliol. També aquell alumnat que no hagi superat la nota de pràctiques al juny, sempre que tengui l'assistència del 80%, podrà tornar a entregar les pràctiques al juliol.

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22015 - Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

L'alumnat ha de superar una qualificació mínima de 5 punts en l'examen global i també en la valoració de les activitats pràctiques perquè se li pugi fer mitjana i aprovar l'assignatura.

L'alumnat realitzarà un examen global del conjunt de la matèria, que inclou: mòduls, lectures obligatòries, apunts de classe, documentació electrònica i contingut de les pràctiques realitzades

Activitat pràctica

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	És obligatòria una assistència del 80% de les classes pràctiques i la seva finalitat és comprendre i assimilar els continguts donats a classe o treballats en els mòduls. La GUIA PRÀCTICA especificarà les dates de les pràctiques i finalitat de cadascuna. Per les pràctiques l'alumnat haurà de preparar prèviament, amb un treball individual o en grup (màxim 4 persones), la pràctica que es desenvoluparà dins el grup classe (lectura prèvia OBLIGATÒRIA, aclariment de continguts, recerca de material,...).L'avaluació de les pràctiques se concretarà dins la GUIA PRÀCTICA. Els treballs pràctics entregats i no aprovats faran mitja amb la resta de pràctiques. L'alumnat ha d'obtenir un mínim de 2 punts (en el total de les pràctiques) per donar per aprovades les pràctiques, en cas contrari el treball quedarà pendent per setembre.
Criteris d'avaluació	Captació d'observació i de resolució del problema que es presentarà en la pràctica. Presentació amb profunditat i comprensió dels fets més importants observats. Capacitat de relacionar la teoria amb la pràctica. Capacitat de saber relacionar conceptes. Claredat expositiva: grau i qualitat de les intervencions orals. De manera més concreta se presentaran els criteris d'avaluació de cada una de les pràctiques dins el moodle

Percentatge de la qualificació final: 40%

Examen Global

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	És l'examen global de l'assignatura, que es realitzarà en acabar les classes segons la data assignada , 2 de juny, a les 9h o a les 16h o 14 de juliol, a les 9h o a les 16h, segons correspongui a cada grup. L'examen serà tipus test (40 preguntes amb 4 opcions de resposta). En cas que un alumne obtingui per aplicació matemàtica dels pesos dels elements d'avaluació un resultat de 5 o superior però no superi l'assignatura perquè no ha obtingut la qualificació exigida en algun dels elements validadors, la qualificació global que obtindrà serà un 4,5.
Criteris d'avaluació	Grau d'aprofundiment i estudi dels temes. Assimilació dels continguts. Avaluació global de la matèria.

Percentatge de la qualificació final: 50%

Estudi continguts explicats per la professora

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Estudiar, comprendre i assimilar els continguts més importants de l'assignatura explicats a classe per la professora, que han estat proporcionats per al estudi de l'alumne o que es troben a l'eina telemàtica Moodle. Dins el moodle s'especificarà quines són les LECTURES OBLIGATÒRIES I matèria d'examen Per una altra banda, l'estudi i treball autònom individual també s'establirà amb la recerca d'informació (artícles, blogs, vídeos, etc) en relació a la matèria i la reflexió personal oportuna en cada cas, per això utilitzarem l'eina telemàtica o blog de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Grau d'ampliació i aprofundiment individual o grupal d'artícles proposats per la professora (a l'aula de campus extens) o seminaris, conferències presentades per la Facultat d'Educació en relació a la temàtica de

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22015 - Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

l'assignatura. Presentar materials de reflexió i diàleg lligats amb les explicacions de classe i/o documentació científica de la matèria de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Aquests són els recursos bibliogràfics bàsics per cursar l'assignatura. A l'eina telemàtica Moodle es podran veure els que són més recomendables per a cada tema, així com aquells que calen per fer l'activitat pràctica i els seminari de lectures.

Bibliografia bàsica

- BASSEDAS, E.; HUGUET, T.; SOLÉ, I. (2008). *Aprender y enseñar en educación infantil*. Barcelona: Graó.
- PUJOL, M.A; VIZCAINO, M.I. (2001). *Manual para Educación Infantil. Orientaciones y Recursos, 0-6 años*. Barcelona: Wolters Kluwer.
- MUÑOZ, V I AL.(2011). *Manual de psicología del desarrollo aplicada a la educación*. Madrid: Pirámide.
- ROVIRA, F. (2000). Els vincles afectius. *Aloma*, nº 7, 42-66
- SHAFFER, D. R. (2002). *Desarrollo social y de la personalidad*. Madrid: Thomson.

Bibliografia complementària

- BISQUERRA, R. (2002). *Educación emocional y bienestar*. Barcelona: CISSPRAXIS.
- BISQUERRA, R. (coord.) et al. (2011). *¿Cómo educar las emociones? La inteligencia emocional en la infancia y la adolescencia*. Esplugues de Llobregat: Hospital Sant Joan de Déu.
- BISQUERRA, R. (2005). La educación emocional en la formación del profesorado. *Revista Interuniversitaria de Formación del profesorado*. 19 (3), 95-114
- BERGER, K.S. (2004). *Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia*. Madrid: Médica- Panamericana.
- CARPENA, A. (2001). *Educación socioemocional a primaria*. Barcelona: Eumo Editorial.
- CONANGLA, M. i SOLER, J. (2013). *Com està el clima!: un plantejament creatiu per a gestionar les emocions*. Badalona: Parramón.
- DEL BARRIO, M. V. (2002). *Emociones infantiles*. Madrid: Pirámide.
- DEL BARRIO, V; CARRASCO,M.A; RODRÍGUEZ,M.A; GORDILLO,R. (2009). Prevención de la agresión en la infancia y la adolescencia. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy*, 9,1, 101-107.
- DIEZ, M. V. (2002). *El piso de abajo de la escuela. Los afectos y las emociones en el día a día de la escuela infantil*. Barcelona: Graó.
- FUENTES, M. (2010). La por: una emoció viscuda a l'escola. *Guix d'Infantil*, 54,13-16.
- GUIMÉNEZ, M; QUINTANILLA, L. (2009). Competencia social, competencia emocional: una propuesta para intervenir en Educación Infantil. *Infancia y Aprendizaje*, 32 (3), 359-373.
- LANTIERI, L. (2013). *Inteligencia emocional infantil y juvenil: ejercicios para cultivar la fortaleza interior en niños y jóvenes*. Madrid: Aguila
- LOPEZ, F. (1991). Desarrollo social y de la personalidad. A: J. Palacios, A. Marchesi, i C. Coll Eds. *Desarrollo Psicológico y educación*, I. Madrid: Alianza Editorial.
- MORA, F. (2011). ¿Qué son las emociones?. En Bisquerra, R. (coord.) et al. (2011). *¿Cómo educar las emociones? La inteligencia emocional en la infancia y la adolescencia*. Esplugues de Llobregat: Hospital Sant Joan de Déu.
- MONJAS, M. I. (dir) (2007). *Cómo promover la convivencia: Programa de Asertividad y Habilidades sociales (PAHS). Educación Infantil, Primaria y Secundaria*. Madrid: CEPE.

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22015 - Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

- PEREZ, M. L.; CARRETERO, M. R.; JUANDO, J. (2001). *Afectos, emociones y relaciones en la escuela. Análisis de cinco situaciones cotidianas en educación infantil, primaria y secundaria*. Barcelona: Graó.
- VIGUER, P; CANTERO, M.J; RICO, C; SERRA, E. (2009). Un estudio longitudinal sobre la influencia del nacimiento de un hermano en la calidad del apego y la autonomía personal en niños de 3 a 5 años. *Infancia y Aprendizaje*, 32 (4), 567-581.
- RIBES, R; BISUERRA, R; AGULLO, M.J; FILLELLA, G; SOLDEVILLA, A. (2005). Una propuesta de currículum emocional en educación infantil. *Cultura y Educación*, 17 (1), 5-17.
- MORENO, A. (2005). *Sentir y pensar. Programa de inteligencia emocional para niños de 3 a 5 años*. Madrid: Ediciones SM.
- TONUCCI, F. (2008). *Quan els infants diuen PROU!*. Barcelona: Graó.
- PALOU, S. (2004). *Sentir y crecer. El crecimiento emocional en la infancia*. Barcelona: Graó.
- LOPEZ, L. (2010). Educar para la calma. Cuadernos de Pedagogía, 399, 40-43.
- ORTEGA, R.; ROMERA, E.M. (2006). L'agressivitat injustificada en edat infantil: què és i com cal abordar-la. *Guix d'Infantil*, 32, 42-46.
- RENDON, M. I. (2007). Regulación emocional y competencia social en la infancia. *Revista Diversitas: perspectivas en psicología*, 3 (2), 349-363.
- LOPEZ, É. (2005). La educación emocional en la educación infantil. *Revista interuniversitaria de Formación de Profesorado*, 19 (3), 153-167. Recuperat el 27 de març de 2014 de: <http://www.redalyc.org/pdf/274/27411927009.pdf>.
- DE PUIG, I. (2009). Persensar. Percebre, sentir i pensar. Filosofia 3/18. Universitat de Girona: Eumo Editorial.
- IBARROLA, B. (2003) Cuentos para sentir. Educar las emociones. Boadilla del Monte (Madrid): Ediciones SM.
- LOPEZ CASSA, É. (2010). *Educación Emocional. Programa para 3-6 años*. Madrid: Wolters Kluwer España.

Altres recursos

LECTURA OBLIGATORIA

- BISQUERRA, R. (2005). La educación emocional en la formación del profesorado. *Revista Interuniversitaria de Formación del profesorado*. 19 (3), 95-114
- DEL BARRIO, V; CARRASCO, M.A; RODRÍGUEZ, M.A; GORDILLO, R. (2009). Prevención de la agresión en la infancia y la adolescencia. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy*, 9,1, 101-107.
- GUIMÉNEZ, M; QUINTANILLA, L. (2009). Competencia social, competencia emocional: una propuesta para intervenir en Educación Infantil. *Infancia y Aprendizaje*, 32 (3), 359-373.
- MORA, F. (2011). ¿Qué son las emociones?. En Bisquerra, R. (coord.) et al. (2011). *¿Cómo educar las emociones? La inteligencia emocional en la infancia y la adolescencia*. Esplugues de Llobregat: Hospital Sant Joan de Déu.
- ROVIRA, F. (2000). Els vincles afectius. Aloma, nº 7, 42-66

